

Årsredovisning 2023

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

1 Nämndens ansvar och uppdrag

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden fullgör, i den mån uppgifterna inte åligger kommunstyrelsen, kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och har insyn och uppsikt över byggnadsverksamheten enligt plan- och bygglagen. Nämnden fullgör även de uppgifter som enligt annan författning ska fullgöras av den kommunala nämnden inom plan- och byggnadsväsendet.

Nämnden fullgör även, i den mån uppgifterna inte åligger kommunstyrelsen eller annan nämnd, kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Det innebär att nämnden svarar för prövning och tillsyn och miljöövervakning enligt miljöbalken, livsmedelslagen och angränsande lagar, förordningar och föreskrifter inklusive de lokala hälsoskyddsföreskrifterna. Vidare ansvarar nämnden även för de uppgifter som enligt annan författning ska fullgöras av den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden ska:

- på uppdrag av kommunstyrelsen upprätta förslag till detaljplaner som ska antas av kommunfullmäktige,
- ge planbesked när standardförfarande tillämpas i enlighet med plan- och bygglagen,
- ge uppdrag att upprätta förslag till detaljplaner när standardförfarande tillämpas enligt plan- och bygglagen alternativt enkelt planförfarande för planer som påbörjats före 1 januari 2015,
- yttra sig i fastighetsbildningsärenden,
- ansvara för kommunens kart- och mättningsverksamhet,
- svara för prövning av ansökningar om tillstånd eller dispens för skyltning enligt lagen med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning,
- handlägga namn- och adressärenden,
- hantera ärenden enligt 10 och 11 §§ lagen om lägenhetsregister,
- fullgöra de uppgifter som, inom nämndens ansvarsområde, åligger kommunen enligt smittskyddslagstiftningen,
- lägga fram förslag till stadgar, taxe- och avgiftsbestämmelser samt i övrigt utarbeta förslag som är påkallade inom nämndens ansvarsområde.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden ska utöva tillsyn enligt:

- Miljöbalken,
- plan- och bygglagen och annan lagstiftning inom plan- och byggväsendet,
- tobakslagen i de delar tillsynen inte åligger socialnämnden,
- strålskyddslagen vad gäller solarier,
- lagen om sprängämnesprekursorer,
- lagen om animaliska biprodukter,
- miljöbalken över naturreservat som inrättats av kommunen.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret arbetar på uppdrag av miljö- och stadsbyggnadsnämnden och består av fem avdelningar: miljö, plan, bygglov, kart- och mät samt en stab.

2 Sammanfattning

För år 2023 redovisar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 2,4 miljoner kronor vilket motsvarar 8 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror främst på lägre personalkostnader.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en ny organisation från den 1 januari 2023. Planavdelningen som ansvarar för upprättande av förslag till nya och ändrade detaljplaner var tidigare organiserade som en del av kommunledningskontoret. Under våren gjordes en omflyttning i lokalerna och en personalkonferens hölls.

Antal inkommande ärenden inom bygglovsverksamheten minskade med cirka 20 procent under året beroende på konjunkturen. Fem stycken detaljplaner antogs under året vilket är i linje med snittet för de tio senaste åren (54 antagna planer under åren 2014-2023). Antal kartbeställningar minskade kraftigt medan mätuppdragen höll sig på samma nivå som föregående år. Verksamheten med fysik planering bedöms inte ha påverkats av konjunkturedgången.

Miljöverksamheten har trots personalbrist under året upprätthållit viktig miljö- och hälsoskyddstillsyn och samtidigt hanterat nya rutiner och handläggningsprocesser för efterhandsdebitering inom livsmedelskontrollen. Vidare har livsmedelsverksamheterna klassats om enligt den nya riskklassningsmodellen som gäller från 2024.

Nämndens mål klaras helt eller delvis.

4.Händelser av väsentlig betydelse

Kulturmiljöprogram

Enligt mål och uppdrag har ett förslag till nytt kulturmiljöprogram för Danderyd tagits fram (2021-2023). Programmet omfattar hela kommunen och alla byggnader har inventerats och klassificerats ur kulturmiljöperspektiv. Nya områden pekas ut som värdefulla kulturmiljöer och många enskilda fastigheter bedöms som värdefulla alternativt som intressanta ut kulturmiljösynpunkt. Nämnden beslutade att gå ut på remiss för inhämtande av synpunkter under perioden mellan 15 augusti och 30 november 2023. Granskning av synpunkter och vissa redigeringar pågår för närvarande innan nämnden ska ta ställning till programmet 2024. Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige ska därefter redovisas/tillställas programmet enligt uppdraget. Uppdraget har inte haft någon finansiering från kommunfullmäktige under 2023 men har under året kostat 0,5 miljoner kronor. När programmet har färdigställts kan bidrag om max 0,4 miljoner kronor rekvideras från länsstyrelsen.

Plan-, bygglov och kart-och mätinsatser

Kommunstyrelsens beslutade den 26 april 2021 (§ 55) att ge nämnden i uppdrag att motverka oönskad förtätning i villastaden inom kommundelen Danderyd. Nämnden har sedan dess beslutat om ändringar i sju äldre detaljplaner. Genom ändringarna har nya planbestämmelser om minsta tillåtna fastighetsstorlek och maximalt en huvudbyggnad införts för 259 fastigheter. Uppdraget har slutredovisats under 2023.

Under året har ett par större bygglov beviljats, bland annat nybyggnad av flerbostadshus innehållande 170 lägenheter på fastigheten Sjukhuset 20 samt en tillbyggnad av Enebyskolan.

Under 2023 har även arbetet med att uppdatera kommunens geodata, inom ramen för *Blåljuskollen*, fortsatt. Blåljuskollen syftar till att säkerställa utryckningsfordons framkomlighet i kommunen. Samtliga kommunens parker och badplatser har nu unika adresser.

Miljö- och livsmedel

Nämnden har under året börjat med efterhandsdebitering av livsmedelskontrollen. Förändringen har varit nödvändig med anledning av ny lagstiftning. All nedlagd tid för livsmedelskontroll debiteras efter utförd kontroll i stället för att ta ut en årlig avgift i början av året. Detta har medfört ändrade rutiner och arbetssätt. Konsekvensen av efterhandsdebitering har inneburit betydligt lägre intäkter per utförd kontroll än tidigare.

Livsmedelsverket har tagit fram en ny riskklassningsmodell som börjar gälla från 2024, vilket har medfört att majoriteten av de livsmedelsverksamheter som finns i kommunen klassats om under 2023. Detta har varit en stor administrativ uppgift och till hjälp för företagarna och inspektörerna har en ny e-tjänst lanserats för detta.

Riktlinjer

Nämnden antog i mars en riktlinje för nämndens yttranden i remisser om serveringstillstånd. Bedömningar i yttranden sker utifrån aspekter med stöd i miljöbalken och livsmedelslagstiftningen.

I maj antog nämnden en riktlinje för verksamhetens radontillsyn. Riktlinjen omfattar dels en radontillsynsplan, dels hur tillsynen ska utföras.

Processen för namn och adressättning i kommunen har setts över och nämnden har remitterat ett förslag till riktlinjer för namnsättning till berörda instanser för synpunkter.

Digitalisering och övriga insatser

Miljö- och stadsbyggnadskontoret har varit delaktiga i framtagandet av kommunens risk- och sårbarhetsanalys och arbetet tas nu vidare i form av så kallad kontinuitetsplanering. En plan kommer att arbetas fram under 2024 för att minska sårbarheten för kontorets samhällsviktiga funktioner vid en störning eller kris.

Ett nytt avtal har träffats för ärendehanteringssystemet Ecos 2 i maj 2023. Avtalet har föregåtts av en stor förberedande arbetsinsats och förhandlingar från miljöavdelningen och staben.

Arbetet med att införa nämndens moderna digitala mellanarkiv har slutförts, vilket bland annat innebär att och det är nu lättare att söka efter arkiverat material.

Under 2023 har en ny dokumenthanteringsplan arbetats fram, ett omfattande arbete som berört alla avdelningar.

Informationsinhämtning och projektplanering har bedrivits inför ett kommande genomförandeprojekt med att digitalisera analoga detaljplaner.

3 Måluppfyllelse

3.1 Hög kvalitet

Danderyds kommun erbjuder service och tjänster av hög kvalitet. Detta innebär att kommunens invånare och näringsliv erbjuds ett gott bemötande, hög tillgänglighet och delaktighet i kontakt med kommunens verksamheter. Kommunen strävar efter öppen dialog där kommunens invånare, föreningar och organisationer ges möjlighet till inflytande. Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service. En positiv utveckling av de kommunala kärnområdena skola, barn- och äldreomsorg skall sättas i fokus.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden erbjuder en god service och har en hög tillgänglighet för kommunens invånare

Nämnden ska fortsätta att utveckla servicen till Danderyds invånare och näringsliv. De ska erbjudas ett gott bemötande, hög tillgänglighet och god information i kontakt med nämndens myndighetsutövning. Servicen ska ges med ett aktivt och rättssäkert förhållningssätt från kontoret. Med det menas att kontorets anställda ska vara aktiva i att hjälpa invånare och näringsliv att göra rätt, att vägleda och anvisa vad som gäller i ett specifikt ärende med mera.

Bedömning

 Målet är uppfyllt

Nyckeltal	Utfall	Mål	Bedömning	Trend
Bygg. Andelen beslut om anmälan inom 4 veckor (totala ärenden, nämnd och delegationsbeslut från att ärendet är komplett).	97%	95%		
Bygg. Andelen beslut om lov inom 10 veckor (totala ärenden, nämnd och delegationsbeslut från att ärendet är komplett).	100%	95%		
Bygg. Minst 70 procent positivt (helt eller delvis) utfall i överinstanser.	79%	70%		
Bygg. Nöjd kundindex (NKI) Bygglov, företag	61	70		
Bygg. Nöjd kundindex (NKI) Bygglov, privatpersoner	60	70		
KoM. Bestyrkt utdrag ur primärkartan ska levereras inom 3 veckor	94%	95%		
KoM. Förenklade utdrag ur primärkartan ska levereras inom 1 vecka	100%	95%		
KoM. Nybyggnadskartorna ska levereras inom 4 veckor	100%	95%		
Miljö. Granskning av anmälningar/ansökningar inom miljö- och hälsoskydd ska påbörjas inom två veckor.	83%	80%		
Miljö. Handläggning av klagomålsärenden inom miljö- och hälsoskydd ska påbörjas inom två veckor.	97%	80%		
Miljö. Nöjd kundindex (NKI) Livsmedel, företag	76	70		
Miljö. Nöjd kundindex (NKI) Miljöbalken, företag	63	70		
Miljö. Nöjd kundindex (NKI) Miljöbalken, privatpersoner	71	70		

NKI/NUI-gradering: 80 eller högre: Mycket högt, 70 till 80: Högt, 62 till 69: Godkänt, 50 till 61: Lågt, 50 eller lägre: Mycket lågt

Målet bedöms som uppfyllt på helhetsnivå. Måluppfyllnaden avseende handläggningstid är genomgående mycket god inom bygglovsområdet, kart- och mät liksom inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Nyckeltalen för handläggningstiderna rör ett mycket stort antal ärenden varför målet bedöms vara uppfyllt i sin helhet.

Nöjd kundindex inom bygglov har sjunkit jämfört med 2022. Ytterligare insatser för förbättringar har vidtagits eller är påbörjade under sista kvartalet 2023.

Som ett led i att öka kundservicen har bygglovsavdelningen börjat med personlig rådgivning på plats i Kontaktcenter. Invånarna kan från hösten besöka kommunen på onsdagar mellan klockan 14.00 och 16.00 för enklare frågor, utan att boka tid. Den utökade rådgivningen är ett sätt att göra den mer tillgänglig. Därutöver finns telefonrådgivningen.

Vad gäller nöjd kundindex (NKI) för miljö klaras målet för livsmedelskontrollen och för miljöbalksärenden gentemot privatpersoner, föreningar och kommunen. Däremot är NKI lägre för miljöbalksärenden gentemot företag, 63, vilket godkänt men under målet.

NKI för livsmedelskontrollen har gått ner från tidigare år. 2022 var NKI 79 och 2021 var NKI 83, vilket är ett mycket högt värde. Extra insatser kommer att göras under 2024 för att förbättra NKI för hela miljöavdelningens ansvarsområde för att tillse att kundservicen är god.

Målet för positivt utfall i överinstanser överträffas, 79 procent jämfört med målet 70 procent. 33 av 42 ärenden står sig i överinstans. I de fall där överprövade ärenden i överliggande instanser gått nämnden emot, är det i sex av nio fall beslut som fattats av nämnden. Dessa ärenden är ofta av principiell karaktär där tydligare rättspraxis önskas och viss oklarhet råder. Under året kom rättsutslag exempelvis rörande ärenden för bygglov av padelbanor, marklov för attefallsåtgärder, tolkning av redan prövad avvikelser med mera.

3.2 Stor valfrihet

Danderyds kommun erbjuder stor valfrihet i kommunens service och tjänster. Detta innebär att kommunens invånare kan välja inom den kommunalt finansierade servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar.

Nämnden har inget mål inom strategiområdet.

3.3 Hög attraktivitet

Danderyds kommun är en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunen är trygg och säker och erbjuder goda möjligheter för hälsa och välbefinnande. Kommunen ger goda förutsättningar för ett varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger möjlighet för medarbetare och chefer att utvecklas.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en god kompetensförsörjning och erbjuder en attraktiv arbetsplats för anställda

Nämnden ska fortsatt arbeta för en god och stabil kompetensförsörjning över tid. Handläggning och resultat är helt avhängiga att nämnden har tillräckliga personella resurser och kompetenser. Det är därför ett mål att upprätthålla kompetensförsörjningen och en god arbetsmiljö.

Bedömning

- Målet är uppfyllt

Nyckeltal	Utfall	Mål	Bedömning	Trend
HME (hållbart medarbetarengagemang)	76	70	●	—
Korttidssjukfrånvaro	1,6%	3%	●	↗
Personalomsättning (på egen begäran)	13%	15%	●	—

HME är ett samlingsmått som sammanfattar frågor till medarbetarna rörande områdena motivation, ledarskap och styrning. HME var 76 för hela kontoret vilket överstiger målet.

Korttidssjukfrånvaron har varit mycket låg och kan delvis förklaras med att många har möjlighet att arbeta hemifrån till exempel vid lättare förkylningssymptom.

Målet för personalomsättning klaras för hela kontoret men har varit fortsatt hög inom miljöavdelningen då tre miljö- och hälsoskyddsinspektörer inom området miljöskydd slutade 2023. Därtill har en person slutat efter årsskiftet. Ersättningsrekryteringarna har pågått löpande under året och från januari 2024 är avdelningen fulltalig. Under september började en medarbetare på en nyinrättad tjänst.

Insatser har skett för att förbättra arbetsmiljön inom miljöavdelningen dels med gruppstärkande aktiviteter, dels med åtgärder utifrån företagshälsovårdens arbetsmiljökartering. Under hösten har till exempel ett gruppstärkande seminarium hållits med en erfaren grupputvecklingskonsult.

I registraturen har två personer valt att sluta och en ersättningsrekrytering är klar.

Planavdelningen har inte varit fullt bemannad med anledning av föräldraledigheter. Full bemanning väntas finnas under andra halvåret 2024. Planchefen har styrt verksamheten så att planarkitekterna i tjänst har handlagt de högst prioriterade planärendena och uppstart av nya uppdrag har kunnat planeras i dialog med de sökande utifrån en aktuell prioritering. Då inget etablerat samarbete finns med någon konsult, har inte kontoret bedömt det som effektivt eller nödvändigt att avropa ett sådant stöd som kräver omfattande introduktion.

Kart- och mätavdelningen har inte varit fullbemannad med anledning av att en föräldraledig medarbetare inte har ersatts under andra delen av 2023.

En medarbetarundersökning gjordes under våren 2023. Syftet var att medarbetare och chefer tillsammans ska arbeta för att förbättra arbetsmiljön och skapa en attraktiv arbetsplats. Varje avdelning har arbetat med sina resultat från undersökningarna. De avdelningar med lägre resultat har arbetat med åtgärder enligt handlingsplaner.

En personalkonferens hölls under mars för hela miljö- och stadsbyggnadskontoret med konceptet *ledarskap och medarbetarskap i samklang*. Danderyds kommun har tillsammans med cheferna utvecklat konceptet för att tydliggöra förväntningar på olika roller och för att stärka organisationen. Syftet är att ta vara på verksamhetens fulla potential i en komplex verksamhet. Konferensen var också ett tillfälle för kontoret att lära känna medarbetarna från den nytillkomna planavdelningen.

Det är ett fortsatt utvecklingsområde är att stärka tjänsteorganisationens arbetsmiljö och förmåga att leverera enligt uppdraget. Verksamheten är helt beroende av bemanningen och kompetensen. En god arbetsmiljö, gott ledarskap liksom kompetensutvecklings-

möjligheter är viktiga delar för en stabil personalsituation och för att kunna rekrytera rätt personal. Tjänsteorganisationen är liten vilken gör verksamheten sårbar för personalomsättning/underbemanning.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden verkar för en bevarad kulturmiljö i Danderyds kommun genom en uppdaterad kulturmiljöhandbok (KF uppdrag: att uppdatera och digitalisera kommunens kulturmiljöprogram)

Kommunfullmäktige har givit miljö- och stadsbyggnadsnämnden (tidigare byggnadsnämnden) uppdraget att digitalisera kommunens kulturmiljöprogram. Arbetet ska utgå från miljö- och stadsbyggnadskontoret och arbetet ska ske i samarbete med andra berörda förvaltningar.

Bedömning

◆ Målet är delvis uppfyllt

Nyckeltal	Utfall	Mål	Bedömning	Trend
Arbete pågår enligt projektplan	Delvis	Genomfört	◆	—

Nämnden har fått uppdraget att fram ett digitalt kulturmiljöprogram för Danderyd. Uppdraget skulle vara slutfört under 2023. Upphandling, inventeringar, informationsinsamling och textbearbetning har pågått under cirka två och ett halvt års tid. Hela kommunen har inventerats på byggnadsnivå. En version av programmet levererades av upphandlad konsult under maj månad. Programmet bearbetades något inför nämndens beslut att gå ut på remiss för inhämtande av synpunkter under perioden 15 augusti- 9 oktober (förlängdes till 30 november 2023). Sammanställning av synpunkter från remisskedet pågår och vissa redigeringar ska göras innan miljö- och stadsbyggnadsnämnden kan anta programmet under våren 2024. Därefter ska programmet redovisas kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

5.4 Hög effektivitet

Danderyds kommuns verksamheter samverkar och gör rätt prioriteringar för att nå effektivitet. God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet. Danderyds kommun ska ha en låg kommunalskatt

Nämnden har inget mål inom strategiområdet.

3.5 Stark utveckling

Danderyds kommun utvecklar och förbättrar ständigt den service och de tjänster som kommunen erbjuder. Företag erbjuds goda förutsättningar att etablera sig och verka i kommunen. Danderyd präglas av en god och hälsosam miljö och kommunens

verksamheter arbetar för en långsiktig hållbar utveckling. Omvärldsanalys, utvärdering och digitalisering är grunden för innovativ utveckling i kommunens arbete.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har utvecklat en effektiv handläggning genom digitalisering

Målet innebär fortsatt arbete med att effektivisera verksamheten genom till exempel rutinutveckling, digitala verktyg och tjänster. Målet och aktiviteter hör ihop med nämndens mål om god service.

Bedömning

◆ Målet är delvis uppfyllt

Nyckeltal	Utfall	Mål	Bedömning	Trend
Användandet av e-tjänster inom bygglov (ej remisser)	76%	80%	◆	↗
Användandet av e-tjänster inom kart- och mät (karttjänster)	99%	80%	●	↘
Användandet av e-tjänster inom miljö	32%	70%	■	—

Antal inkomna byggärenden via e-tjänsterna uppgår till 76 procent vilket understiger målet något men är en mycket hög andel. Analysen visar att fler anmälningar om eldstäder inkommit i början av året där företagen som installerar eldstäder använder sina egna blanketter och skickar dem per post i stället för via e-tjänst. Ett ärende måste tas emot även om det inkommit via fysisk post, enligt den serviceskyldighet som följer av förvaltningslagen. En annan bidragande orsak är att vissa kommuniceringar och kompletteringar inte skickas via e-tjänsten utan direkt till handläggaren (som senare låter registrera i ärendet).

Bygglovs e-tjänster har genomgått en stor uppgradering och omarbetning. De nya tjänsterna lanserades i januari 2023. För att effektivisera och göra e-tjänsterna mer användarvänliga har antalet minskats från 22 till 11. Tillhörande information och hjälptexter har setts över.

Bygglovsavdelningen har arbetat med förbättringar i rutiner och tagit fram interna mål för avdelningen vilket ska bidra till högre tillgänglighet och bättre service till allmänheten.

Användandet av miljöavdelningens e-tjänster har varit lågt sett till målvärdet. Det beror på betydande tekniska problem med IT-certifikat med bank-ID. Kontoret har inte kunnat påverka den tekniska lösningen och e-tjänsterna har inte kunnat användas under flera månader. Problemet löstes under slutet av 2023.

Vad gäller tjänsten för ansökan om bergvärme har användandet varit 24 procent. För registrering av livsmedelsverksamheter var användandet 54 procent. E-tjänsten för anmälan om matförgiftning har varit mycket hög 93 procent och e-tjänsten *Förrätt* som används inför riskklassning av livsmedelsverksamheter hade lågt användande på 19

procent. För klagomål har användandet varit lägre än målvärdet, 46 procent.

E-tjänsten ”Att följa och komplettera ditt miljöärende” är färdigställd men tekniska problem har försenat lanseringen.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en inriktad tillsyn av ytvatten med fokus på minskade utsläpp av förorenat dagvatten till Edsviken och Lilla och Stora Värtan.

Bedömning

- Målet är uppfyllt

Sammantaget bedöms målet vara uppfyllt utifrån merparten av tillsynsområdena.

Den vatteninriktade tillsynen har utgått från tillgänglig kunskap och planerade åtgärder i planer och program som behandlar kommunens vattenförekomster, Dagvattenplan och Riktlinjer för dagvatten, kommunens Vattenplan och Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2021 – 2027. Målet är långsiktigt och har införlivats i tillsynsarbetet.

Tillsyn har skett under året av de större båtclubbarna, som har den högsta riskklassen vad gäller förorenade områden. Detta har skett inom ramen för kommunens arbete (genom tekniska kontoret) med att omförhandla arrendeavtalen med båtclubbarna. Dessa båtclubbar har kommit långt i sin TBT-sanering av båtskrov. Ordinarie tillsyn har skett av bilverkstäder, fordonstvättar och bilhandel med flera. Vid denna tillsyn kontrolleras hur avvattning och vattenrening sker och hanteras, vilket är i enlighet med målet. Även båttvättar har fått tillsyn under året.

Miljöavdelningen har under året uppmanat tekniska kontoret att utföra egenkontroll av lakvatten från kommunens sex största deponier. Platserna ska utredas under våren 2024. Därefter sker budgetarbete inom tekniska kontoret inför en sådan upphandling.

Utöver ovanstående har tillsyn skett vid Svenska kraftnäts kabeltunnelprojekt City Link och dess etablering vid Stocksundet. Vidare har tillsyn av E18s trafikverksamhet har återupptagits, där ett fokus har varit dagvatten från E18.

Därtill har tillsynsprojektet som rör kommunens konstgräsplaner avslutats. Projektet syftar till att minska miljöpåverkan från granulat (mikroplaster) till dagvatten och recipient.

På grund av personalbrist inom miljöskydd skedde ingen planerad tillsyn av kommunens dag- och spillvattennät samt Tranholmens samfällighet under 2023. Tillsynen planeras under 2024.

4 Personal

Nedanstående tabell visar antal personer och antal årsarbetare jämfört med föregående år.

		Antal personer 2023	Antal årsarbetare 2023	Antal årsarbetare 2022	Förändring
Månadsavlönade	Tills vidare	39	38.60	31.6	7.0
Månadsavlönade	Visstid			2.0	-2.0
Månadsavlönade	Samtliga Anställningsformer	39	38.60	33.6	5.0
Timavlönade	Visstid	1		0.0	0.0
Timavlönade	Samtliga Anställningsformer	1		0.0	0.0

Förändringen som skett mellan åren förklaras av att planavdelningen har tillkommit med sju personer.

Avdelningarna stab, bygglov samt kart- och mät är oförändrade antalsmässigt. Under 2023 är miljöavdelningen en person mer och samtidigt har miljösamordnaren flyttas till en annan förvaltning efter omorganisationen.

Under året har tre medarbetare inom miljöskydd valt att sluta sin tjänst. Därtill har en medarbetare slutat efter årsskiftet. En nyinrättad tjänst inom hälsoskydd, miljöövervakning och miljöfrågor i fysisk planering är tillsatt. Avdelningen är fullbemannad under januari 2024.

Bygglovsavdelningen har en extra personal som enbart arbetar med tillsyn på deltid (vistid). Antalet extra personal på bygglov har minskats med en person under 2023 då behovet varit lägre.

5 Ekonomi

För år 2023 redovisar nämnden en positiv avvikelse mot budget med 2,4 miljoner kronor vilket motsvarar 8 procent av budgeterade nettokostnader. Avvikelsen beror främst på lägre personalkostnader.

5.1 Driftredovisning

Tabellen nedan visar nämndens intäkter och kostnader jämfört med budget och föregående år.

Mnkr	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse	Avvikelse %	Utfall 2022
Intäkter	15.5	15.7	0.2	1%	14,1
Kostnader	-44.4	-42.1	2.2	5%	-45,4
Nettokostnader	-28.8	-26.4	2.4	8%	-31,3

Nämndens intäkter avviker positivt mot budget med 0,2 miljoner kronor. Intäkterna inom livsmedel samt kart- och mät understiger budget. Nämndens kostnader avviker positivt mot budget med 2,2 miljoner kronor. Det är främst personalkostnader inom

miljö- och hälsoskydd, plan och stab som avviker på grund av vakanta tjänster vid personalomsättning samt föräldraledigheter.

Kapitalkostnaderna är högre än budgeterat då nedskrivningar på 0,4 miljoner kronor har gjorts i bokslutet i enlighet med redovisningsregler.

5.2 Verksamhetens nettokostnader

Tabellen nedan visar nämndens nettokostnader per verksamhet jämfört med budget och föregående år.

Verksamhet	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse	Avvikelse %	Utfall 2022
Nämnd	-1,3	-1,1	0,2	15%	-1,0
Bygglov	-6,0	-6,3	-0,3	5%	-9,0
Plan	-3,0	-1,5	1,5	50%	-6,0
Kart- o mät	-3,8	-4,5	-0,7	18%	-3,1
Livsmedel	0,0	-0,6	-0,6	-	-0,2
Miljö- och hälsoskydd	-7,3	-5,3	2,0	27%	-5,0
Stab	-7,4	-7,1	0,3	4%	-7,0
Summa Alla verksamheter	-28,8	-26,4	2,4	8%	-31,3

Nämnd redovisar en positiv avvikelse mot budget med 0,2 miljoner kronor, på grund av lägre arvodeskostnader än budgeterat.

Bygglovsverksamheten redovisar en negativ avvikelse mot budget med 0,3 miljoner kronor. Intäkterna överstiger budget med 0,6 miljoner kronor, då ett par större sanktionsavgifter inkommit och kostnaderna överstiger budget med 0,9 miljoner kronor främst på grund av högre personalkostnader och finansiering av kulturmiljöprogrammet vilket nämnden inte hade extra anslag för under 2023.

Planverksamheten redovisar en positiv avvikelse mot budget med 1,5 miljoner kronor. Främsta orsaken är att intäkterna blev högre (0,7 miljoner kronor) och personalkostnaderna blev lägre på grund av en vakant tjänst och föräldraledigheter där ersättare inte tagits in.

Kart- och mät verksamheten redovisar en negativ avvikelse mot budget med 0,7 miljoner kronor. Intäkterna blev lägre än budget (0,5 miljoner kronor) och personalkostnaderna blev lägre på grund av en föräldraledighet, högre kostnader för it-licenser och nedskrivningar av tidigare investeringar.

Livsmedelsverksamheten redovisar en negativ avvikelse mot budget med 0,6 miljoner kronor. Intäkterna blev lägre (0,7 miljoner kronor) då man nu arbetar enligt efterhandsdebitering. Kostnaderna blev något lägre än budgeterat.

Miljö- och hälsoskyddsverksamheten redovisar en positiv avvikelse mot budget med 2,0 miljoner kronor. Främsta orsaken är lägre personalkostnader på grund av personalomsättning och lägre it-kostnader samt att budgetreserven inte använts. Intäkterna blev 0,1 miljoner kronor över budget.

Staben redovisar en positiv avvikelse mot budget med 0,3 miljoner kronor. Främsta orsaken är lägre personalkostnader på grund av personalomsättning men även lägre juristkostnader.

6 Investeringsredovisning

Projekt (mnkr)	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse	Avvikelse %
9800 Budget investering	0.4	0.0	0.4	100%
9804 Kartsystem	0.3	0.0	0.3	100%
9808 Ersättare AGS	0.4	0.0	0.4	100%
9817 Digitalisering	0.2	0.0	0.2	100%
9818 E-tjänster	0.2	0.0	0.2	100%
Summa Investering helår	1.4	0.0	1.4	100%

Årets investeringsutfall uppgår till 0 miljoner kronor. I enlighet med redovisningsregler har upparbetade kostnader på projekten kartsystem (0,04 miljoner kronor) och ersättare AGS inklusive överföring av data från Ecos1 (0,3 miljoner kronor) bokförts i driften 2023.

7 Risker

Konjunkturens påverkan på intäkterna

Lågkonjunkturen påverkar alla aktörer och privatpersoner. Särskilt har byggsektorn påverkats starkt negativt i landet och i Stockholms län vilket får inverkan även på nämndens intäkter och verksamhet.

Den fysiska planeringsverksamheten har inte påverkats nämnvärt i Danderyds kommun men ärendeflödet för bygglovsärenden och kart- och mätbeställningar minskade väsentligt. Under 2024 är några större byggprojekt väntade som kan utgöra en viss motvikt för färre antal ärenden, men det finns stora osäkerheter kring intäkterna.

Det finns också en stor risk att många verksamhetsutövare, som får tillsyn enligt miljöbalken respektive kontroll enligt livsmedelslagstiftningen, får ekonomiska bekymmer i rådande ekonomiska lågkonjunktur. Under 2023 avregistrerades 43

livsmedelsverksamheter i kommunen. Ytterligare verksamheter kan komma att läggas ned alternativt få svårigheter att betala kontrollavgifter. I en lågkonjunktur kan också nyföretagandet förväntas vara lägre. Därmed kan nämndens intäkter komma att minska ytterligare.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är alltjämt en kritisk risk för nämnden som verkar inom samhällsbyggnadssektorn. Det är allmänt svårt att rekrytera och det råder stor konkurrens om medarbetarna. Vid underbemanning, vakanser och personalavgångar ökar stressen i befintlig personals arbetsmiljö och handläggnings- och leveranstider påverkas. Om nyckelpersoner slutar är risken stor att erfarenheter, kompetens och effektivitet förloras.

Personalomsättningen har varit ovanligt stor de senare åren på miljöavdelningen. Det råder brist på exempelvis miljö- och hälsoskyddsinspektörer i hela landet och arbetsmarknaden är fortfarande god vilket ökar risken för fortsatt hög personalomsättning. Det är angeläget att arbeta för att vara en attraktiv arbetsplats och det är viktigt att behålla personalstyrkan även under viss period av konjunkturedgång.

Utreda alternativ finansiering kartdata

Ett ökat ramanslag måste utredas alternativt annan finansiering från 2025 för att täcka upp bortfallet av intäkter för öppen data.

Kommunal verksamhet och statlig verksamhet påverkas av EU:s Inspire-direktiv som bland annat innebär krav på myndigheter att tillhandahålla kostnadsfri öppna data. Särskilt kommer kart- och mäts information att beröras och förväntas vara kostnadsfri i högre utsträckning. Som följd beräknas befintliga intäktsavtal sägas upp och kommunerna måste i högre grad finansiera kartverksamheterna genom skattemedel. EU-kommissionen har beslutat att datamängder som uppfattas som värdefulla ska, från och med februari 2023, tillhandahållas avgiftsfritt. Enligt direktivet kan man besluta om dispens på avgiftsfriheten i två år för att lösa de finansiella och tekniska frågorna. Kommunfullmäktige i Danderyd har fattat ett sådant beslut. Ett ökat ramanslag måste utredas alternativt annan finansiering från 2025 för att täcka upp bortfallet av intäkter för öppen data.

8 Prestationer och nyckeltal

Relevanta nyckeltal och data för jämförelser med andra kommuner finns ännu inte tillgängliga för 2023.

Prestationer per verksamhet och jämförelse över tid redovisas i bilaga.

Miljö

Inom miljötillsynen är andelen startade ärenden högre än tidigare år. Detta beror huvudsakligen på att en stor del riskklassningsärenden inom livsmedelskontrollen har startats under året. Andelen planerade inspektioner inom miljöskydd är relativt låg. Det beror på personalbristen inom miljöskydd med anledning av den höga personalomsättningen.

Andelen planerade inspektioner inom hälsoskydd är högre än tidigare år, vilket indikerar en god progress inom ämnesområdet.

Andelen ansökningar ligger i paritet med tidigare år förutom 2022 då en stor mängd bergvärmeansökningar inkom. Andelen anmälningar är högre 2023 än tidigare år. Det som även kan påpekas är att andelen remisser är betydligt lägre 2023 än tidigare år. Inkomna klagomålsärenden är högre än tidigare år, även jämfört med pandemiåren, vilket är anmärkningsvärt.

Bygglov

Antal inkomna ärenden minskade med cirka 20 procent under året beroende på konjunkturen. Alla relevanta nyckeltal har uppnåtts med undantag av nöjd kundindex (NKI). Ändrade rutiner har skett för att uppnå bättre NKI under 2024.

Någon kostnadsjämförelse med andra kommuner har inte skett under 2023.

Kart- och mät

Antal kartbeställningar har minskat kraftigt medan mätuppgifterna håller sig på en nivå likt föregående år.

Effekten av krav på kostnadsfri öppna data kan visa sig tidigast i slutet av 2024.